

Madiba จากแอฟริกาใต้ผู้ยิ่งใหญ่

วรากรณ์ สามโกเศศ

วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2552

ชื่อ Nelson Mandela เกรียงไกรในหมู่ผู้ชื่นชมคนกล้าหาญโดยเฉพาะอย่างยิ่งกล้าหาญทางจริยธรรม วันนี้เขาอายุใกล้ 91 ปี ผู้สูงอายุนานนี้ที่มีผู้คนนับถือกราบไหว้คงจะต้องมีอะไรที่ไม่ธรรมดาอย่างแน่นอน

ประเทศแอฟริกาใต้ซึ่งตั้งอยู่ปลายใต้สุดของทวีปแอฟริกาปัจจุบันมีประชากรประมาณ 48 ล้านคน (ร้อยละ 9.2 เป็นคนผิวขาวซึ่งมาจากหลากหลายชาติพันธุ์ของยุโรป ร้อยละ 79.5 เป็นคนพื้นเมือง คนแอฟริการ้อยละ 8.9 เป็นคนผิวสี (colored ซึ่งหมายถึงลูกผสมของคนแอฟริกาพื้นเมืองต่างๆ กับคนผิวขาวหรือคนเอเชีย) มีพื้นที่ใหญ่กว่าประเทศไทยเกือบ 3 เท่าตัว

ประเทศนี้ถึงแม้จะอยู่ในดินแดนแอฟริกาซึ่งเป็นของคนพื้นเมือง แต่คนผิวขาวก็ไปตั้งรกรากอยู่ตั้งแต่เมื่อ 200 ปีก่อน กล่าวคือเป็นอาณานิคมของอังกฤษเมื่อ ค.ศ.1806 และขยายเติบโตใหญ่ขึ้นจากการอพยพของคนยุโรปชาติอื่นๆ ความร่ำรวยทรัพยากรของแอฟริกาใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพชร ทำให้เกิดสงครามสู้รบระหว่างคนผิวขาวที่ไปตั้งรกรากอยู่เดิมกับรัฐบาลชาติยุโรปโดยเฉพาะอย่างยิ่งอังกฤษหลายครั้ง

ใน ค.ศ.1961 ผู้นำประเทศซึ่งเป็นพรรคคนผิวขาวซึ่งสืบทอดมาจากผู้ตั้งรกราก ประกาศแยกตัวจากจักรภพอังกฤษ เป็นประเทศอิสระที่เป็นสาธารณรัฐและใช้นโยบายกีดกันคนผิวดำพื้นเมืองออกจากคนผิวขาว แยกกันในบริเวณที่อยู่อาศัย ห้ามคบหาสมาคมหรือแต่งงานกัน แยกร้านอาหารและเหนืออื่นใดไม่ให้ความเท่าเทียมกันในเรื่องการศึกษา การทำงาน สิทธิทางกฎหมาย สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ฯลฯ

นโยบายกีดกันนี้เรียกว่า **Apartheid** ซึ่งเป็นขั้นรุนแรงที่สุดของการกีดกันซึ่งมีมาโดยตลอดและรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ

ในประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ของคนผิวดำพื้นเมืองเพื่อความเท่าเทียมกันนี้ ก็เกิดผู้กล้าหาญคนหนึ่งซึ่งติดคุกยาวถึง 27 ปีก่อนที่จะได้รับอิสรภาพและออกมาต่อสู้เพื่อความ

เท่าเทียมกันอย่างประสบผลสำเร็จได้เป็นประธานาธิบดีของประเทศภายใต้ทิศทางใหม่ ในวันที่เขาได้รับอิสรภาพในปี 1990 นั้น มีการถ่ายทอดสดไปทั่วโลก ชายผู้นี้คือ **Nelson Mandela**

Nelson Mandela โดยสายเลือดแล้วเขาสืบทอดมาจากกษัตริย์ในราชวงศ์ **Thembu** ซึ่งครองอำนาจในพื้นที่ของแอฟริกาใต้ในปัจจุบัน ทวดของเขาเป็นกษัตริย์ของชาวเผ่า **Thembu** ลูกชายคนหนึ่งซึ่งมีนามว่า **Mandela** เป็นปู่ของเขา

Nelson Mandela ผู้ซึ่งปัจจุบันคนแอฟริกาใต้เรียกอย่างรักใคร่และนับถือว่า **Madiba** ได้รับการศึกษาขั้นต้นเป็นอย่างดีจากโรงเรียนฝรั่งในแอฟริกาใต้ เขาเรียนในมหาวิทยาลัย **Fort Hare** และได้พบเพื่อนร่วมอุดมการณ์ต้องการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมของคนผิวดำ เขาออกจากมหาวิทยาลัยก่อนจบเพราะต่อต้านนโยบายของมหาวิทยาลัย

Mandela ทำงานในบริษัทพร้อมกับเรียนกฎหมายทางไกลกับ **University of South Africa** จนจบได้ปริญญาในปี 1952 เมื่ออายุได้ 34 ปี ก็โดดเข้าการเมืองเต็มตัวและต่อสู้ในสิ่งที่เขาเชื่อโดยใช้สันติวิธียึดแนวของมหาตมะคานธี เขาถูกจับข้อหากบฏกับเพื่อน 150 คนจากการต่อต้านประท้วงในปี 1956 แต่หลุดรอดคดีมาได้

หลังจากรู้สึกที่สันติวิธีไม่ได้ผลเขาก็ใช้ความรุนแรง ในปี 1961 เขาเป็นหัวหน้าด้านติดอาวุธของกลุ่ม **ANC (African National Congress)** ประสานงานใช้อาวุธบ่อนทำลายกำลังทหารและฝ่ายรัฐบาล ในปี 1962 **Mandela** ถูกจับหลังจากหลบหนีอยู่นานในข้อหากบฏ เขาติดคุกและเป็นนักโทษในประเภท **D** คือนักโทษชั้นต่ำสุด (ชั้นต่ำแรกคือผิวดำ ต่ำสุดคือนักโทษการเมือง) ซึ่งได้รับส่วนแบ่งอาหารน้อยที่สุด และมีโอกาสได้รับจดหมาย 6 เดือนครั้ง ซึ่งก็มักถูกแกล้งให้ตัวอักษรเลอะเลือนอ่านไม่ได้

ระหว่างถูกจำคุกอยู่บนเกาะ **Robben** เขาเรียนปริญญาตรีทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยลอนดอนทางไกลจนจบได้

ปริญญา และระหว่างอยู่ในคุกเขาก็สอนหนังสือให้นักโทษผิวดำรุ่นเด็กจนรู้จักกันดีในนามของ **"Mandela University"** เมื่อการให้การศึกษาของเขาได้รับความนิยม เขาจึงถูกย้ายไปคุมขังที่อื่น ตลอดเวลาที่ติดคุกเขาเขียนบันทึกชีวิต

ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็น **"Long Walk to Freedom"** ที่เป็นหนังสือยอดนิยมอย่างสูงเล่มหนึ่งในโลก

นโยบาย **Apartheid** ถูกต่อต้านหนักขึ้นทุกทีจากภายในประเทศจากคนผิวดำพื้นเมืองจนกลายเป็นชนวนของการฆ่าหมู่หลายครั้ง และต่อมานานาประเทศก็รังเกียจนโยบายนี้และบอยคอตแอฟริกาใต้ (โปรดสังเกตว่า มันสวนทางกับแนวทาง **Civil Liberty** ที่กำลังเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาเดียวกันหลังจากประธานาธิบดีเคนเนดีได้รับเลือกตั้งใน ค.ศ.1960 ในเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างผิว ซึ่งแนวทางของสหรัฐอเมริกาได้กลายเป็นกระแสหลักของโลกไป)

ระหว่างที่เขาติดคุก เพื่อนฝูงผู้ร่วมอุดมการณ์ทั้งในและต่างประเทศไม่ลืมเขา พยายามต่อสู้ให้เขาได้รับอิสรภาพตลอด จนในที่สุดรัฐบาลของประธานาธิบดี **F.W. de Klerk** ก็ต้องยอมปล่อยเขาใน ค.ศ.1990 ทันทีที่ออกมา เขาก็มาเป็นผู้นำของ **ANC** ต่อสู้เพื่อผลักดันให้เกิดระบอบประชาธิปไตยที่ทุกภาคส่วนมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง

ในปี **1993** เขาก็ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพร่วมกับประธานาธิบดี **F.W. de Klerk** และในการเลือกตั้งในปี **1994** ก็ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีในวัย **76** ปี ด้วยเสียงท่วมท้นและเป็นประธานาธิบดีผิวดำคนแรกของแอฟริกาใต้ (ครองตำแหน่ง **1994-1999**)

สิ่งที่ผู้คนชื่นชม **Nelson Mandela** มากก็คือเมื่อเขาได้รับอิสรภาพแล้ว แทนที่จะแก้แค้นรังควานคนที่ทำกับเขามา ตลอดเวลาที่ถูกคุมขัง เขากลับร่วมมือกับทุกฝ่ายอย่างจริงจังเพื่อสร้างความสมานฉันท์ระหว่างสีผิวต่างๆ ซึ่งมีอยู่หลากหลายในแอฟริกาใต้ จนกระทั่งแม้แต่ศัตรูเก่าทั้งหลายของเขาก็แสดงความชื่นชมในความกล้าหาญทางจริยธรรมที่เขาละเว้นการสนับสนุนฆ่าล้างแค้นคนผิวดำไล่คนผิวดำออกจากแผ่นดิน

สิ่งที่เขาปรารถนาอย่างแรงกล้าคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของชาวแอฟริกาใต้

เขาเชิดชูสันติภาพ ความสมานฉันท์ การประสานความแตกต่าง และไม่ใช้ในประเทศของเขาเท่านั้น หลังจาก

ได้รับรางวัลโนเบลเขาช่วยระงับข้อขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกากับลิเบีย ซึ่งทั้งหมดที่เขาไปนี้มิใช่เพื่อตนเอง แต่เพื่อความสงบสุขของมนุษยชาติ

ใครที่เป็นแฟนรักบี้คงจำภาพการแข่งขันคู่ชิงชนะเลิศในการแข่งขัน **Rugby World Cup** ปี **1995** ที่แอฟริกาใต้หลังจากทีม **Springboks** ของแอฟริกาใต้ชนะทีม **All Blacks** ของนิวซีแลนด์ **Mandela** ใส่เสื้อทีม **Springboks** ซึ่งครั้งหนึ่งสมาชิกทีมจะต้องเป็นคนผิวดำเท่านั้น มอญวัยชนะเลิศให้แก่กัปตันทีมซึ่งเป็นคนผิวดำ เหตุการณ์ครั้งนั้นประทับใจชาวโลกว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความประนีประนอมระหว่างคนผิวดำและคนพื้นเมืองผิวดำหลังจากฆ่าฟันต่อสู้กันมายาวนาน

ชื่อของ **Nelson Mandela** จะประทับอยู่ในโลกไปตลอดกาลนานในฐานะผู้ต่อสู้กับความยากลำบากอย่างแสนเข็ญติดคุกยาวนานถึง **27** ปี และเมื่อได้รับอิสรภาพแล้วก็ทำงานสร้างสรรค์เพื่อความสมานฉันท์และเพื่อความผาสุกของประชาชนโดยไม่ได้มีความแค้นเคืองหรือนึกถึงเรื่องส่วนตัวแต่อย่างใด

Madiba เป็นผู้นำยิ่งใหญ่ มีชัยชนะเหนือใจตนเอง และมีใจที่กว้างขวาง ตระหนักดีถึงค่ากล่าวแก่ของ **Juvenal** กวีชาวโรมันที่ว่า

"การแก้แค้นเป็นความสุขที่ไร้แก่นสารของใจที่คับแคบ"